

Leidraad Paspoorten voor de bouw: hoe werkt het in de praktijk?

Datum	1 oktober 2021
Projectleiding en -coördinatie	Wouter van Twillert & Fien Peters (Stichting C-creators)
Begeleiding NEN	Remco Vroegop
Coaches	Olaf Blaauw (Olaf Blaauw Consulting), Marijn Emanuel (W/E adviseurs), Floris van Haagen (Copper8)
Overige teamleden	Bert Albers (Rijksvastgoedbedrijf), Diederik Braat (Provincie Zuid-Holland), Marcel Sukel (Provincie Noord-Holland)

1. Inleiding

In juli 2020 werden de leidraden 2.0 opgeleverd voor de onderwerpen Paspoorten voor de Bouw en Meten van circulariteit. Hiermee werd ook de fase bereikt waarin de documenten door de sector toegepast konden worden. Er bleek echter behoefte te bestaan hierbij begeleid te worden en te leren van andere partijen die ermee aan de slag zijn gegaan. Daarnaast was er input nodig voor het doorontwikkelen van de leidraden. Daarom zijn in januari 2021 de zogenaamde implementatietrajecten van start gegaan. Partijen konden zich aanmelden middels online inschrijving, waarna er een selectie plaatsvond om op die manier te komen tot een gevarieerde groep met betrekking tot type project en stakeholdergroep.

2. Wat is er gedaan?

a. Implementatietraject

Opzet

De deelnemersgroep was verdeeld in een groep van 10 partijen die coaching hebben ontvangen en 22 personen die deelnamen aan de sessies zonder coaching. Het traject begon met een kick-off bijeenkomst in januari. Vervolgens zijn de partijen zelfstandig of onder begeleiding van een coach van start gegaan met het toepassen van de leidraad. Dit hield in: het samen met de coach in kaart brengen van het vraagstuk, het bestuderen van de leidraad, eventuele onduidelijkheden ophelderen en nagaan welke informatie al beschikbaar was en welke nog vergaard moest worden om daadwerkelijk een paspoort op te stellen.

In maart volgde een tweede sessie, een voor trajecten in de grond-, weg-, en waterbouw (GWW) en een voor trajecten in de woning- en utiliteitsbouw (B&U). In deze sessie werden de ervaringen tot dan toe gedeeld, zowel door de coaches als de deelnemers, en er was de mogelijkheid vragen te stellen. Ook gebruikten we deze sessie om inzicht te krijgen in welke vragen het meest voorkwamen en/of urgent waren. Na deze sessie hebben de partijen de toepassing voortgezet.

Tot slot zijn er tijdens de derde bijeenkomst in juni de laatste ervaringen en lessen uitgewisseld en de resultaten van het traject, zoals geformuleerd in samenwerking met de coaches, gedeeld. Aan de eerste kennisdeelsessie namen ruim 20 personen deel, aan de tweede liep dat iets terug tot zo'n 15. Daarnaast heeft een aantal partijen deelgenomen aan het jaarlijkse landelijke evenement van Platform CB'23 door middel van een video over hun project. Ook gaf voorzitter Wouter van Twillert tijdens dit evenement een toelichting op het traject en de resultaten.

b. Afstemming coaches

Er is specifiek gekozen voor ervaren coaches die al langere tijd bij (de leidraad) paspoorten voor de bouw betrokken zijn. Tussen de tweede en derde sessie is een extra sessie ingelast, specifiek voor de coaches. Tijdens deze sessie gingen zij met elkaar in gesprek over hun aanpak en ervaringen binnen de eigen trajecten. Gezamenlijk konden de coaches aangeven wat er nog verbeterd kan worden aan de leidraad en waar de behoeften liggen in de markt. Dit heeft voor een belangrijk deel bijgedragen aan de uiteindelijke resultaten van het traject.

3. Resultaten

Behoeften deelnemers

Tijdens de tweede sessie is expliciet aan de deelnemers gevraagd waar zij behoefte aan hadden. Welke thema's zouden zij graag nader toegelicht zien? Waar hadden zij meer toelichting over nodig? Met behulp van de online tool Miro, leidde dit uiteindelijk tot het onderstaand in- en overzicht.

Figuur 1 Overzicht input deelnemers

Een aantal punten werd meerdere malen genoemd en als extra belangrijk aangestipt:

- Hoe gaan we alle informatie die er is aan elkaar koppelen, inclusief de data die bij verschillende leveranciers zijn?
- Concrete voorbeelden ontbreken: wat hebben we aan een paspoort? Waarom maakt een paspoort een verschil (t.o.v. het niet doen)?
- Wat is het doel van het paspoort en hoe ziet het gebruik in de toekomst eruit?
- Welke data zijn nu beschikbaar en waar?

De antwoorden op deze vragen worden meegenomen in de Leidraad 3.0.

Begeleiding en feedback coaches

Probleemstelling

De probleemstelling van de trajecten was divers: sommige organisaties waren toe aan een inventarisatie van bestaande informatie en vervolgens het opstellen van het paspoort. Andere organisaties hadden met name behoefte aan het vergaren van informatie over paspoorten om deze in

te kunnen zetten bij aanbestedingen of om de rest van de organisatie te overtuigen van het nut. De organisaties die daadwerkelijk een paspoort opstelden, wilden deze met name gebruiken voor beheer en onderhoud van het object (zowel B&U als GWW).

Aanpak coach

De coaching bestond met name uit begeleiding in de vorm van informatieverschaffing over het paspoort. Door middel van kennisoverdracht kon de coach tips geven, suggesties doen en handvatten bieden om in het vervolg zelf aan de slag te gaan. De coach trad ook op als sparringpartner. In een aantal gevallen heeft de coach de deelnemers begeleid bij het inventariseren van de reeds aanwezige informatie, geholpen bij het maken van een gap-analyse en vervolgens een werkplan opgesteld voor het corrigeren van de leemtes.

Resultaat m.b.t. leidraad: input coaches

Voor alle trajecten geldt dat het zeer positief was dat er aandacht werd besteed aan het paspoort en dat men intrinsiek gemotiveerd was. De deelnemers bezitten nu meer inzicht in het type informatie dat nodig is, hebben meer kennis om een paspoort op te kunnen stellen, weten meer over de koppeling met BIM en zijn bezig met opschaling van het paspoort en bredere implementatie in de organisatie.

De volgorde van de dingen in de leidraad is juist en er staat veel informatie in. Het biedt inzicht in het proces van informatieverzameling en leidt tot een goed resultaat wat betreft het opstellen van het paspoort. Daarnaast is het bestaan van de longlist als positief ervaren.

Belangrijke les is echter dat de leidraad als langdradig wordt ervaren en daardoor weinig is gebruikt. Daarnaast is de longlist niet praktisch werkbaar en ontbreekt een op GWW gerichte structuur. Ook ontbreekt er een praktisch toepasbare ILS (Informatie LeveringsSpecificatie) voor paspoorten. Tot slot is er nauwelijks aandacht voor het opstellen van een paspoort voor bestaande objecten.

4. Conclusie

Op basis van de input van de deelnemers, de ervaringen tijdens het implementatietraject en de kennis en kunde van de coaches is het volgende nodig:

1. Aanpassing van de *inhoud* van de leidraad:
 - Toevoeging van een stappenplan voor het opstellen van een paspoort.
 - Toevoeging van een beknopte & toegankelijke omschrijving van toegevoegde waarde van het paspoort.
 - Maak onderscheid tussen handleiding en toelichting/verantwoording.
2. Aanpassing van de *vorm* van de leidraad: ontwikkel een *quick guide* aan de hand van een beslisboom met als beslismomenten:
 - Type project (GWW/B&U);
 - Fase van het project (in welke fase bevindt het project zich);
 - Rol binnen het project (ontwikkelaar, bouwer, etc.);
 - Toepassing van de dataset/het paspoort.
3. Van longlist naar shortlist - met informatie die 'morgen' verzameld kan worden, voor een eerste versie van het materiaalpaspoort.
 - a) O.b.v. levensfase van het object;

- b) Verschil GWW en B&U;
 - c) Doel & gebruik van het paspoort.
4. Er moet een 'Linked data IT-architectuur' ontwikkeld worden waarop alle paspoorten kunnen aanhaken. Dit betekent dat data die op verschillende plekken staan (bij verschillende organisaties) toch bruikbaar zijn voor een en het hetzelfde paspoort, zonder dat de organisatie deze informatie zelf op hoeft te slaan. Deze moet via een link in het paspoort te bereiken zijn via de IT-architectuur.
 5. Wat moet er aan de leidraad toegevoegd worden?
 - Een eenvoudige samenvatting van data-vereisten, minimale stakeholdergroep en processtappen;
 - Een meer op GWW toegespitste begrippenhantering en longlist;
 - Longlist die specifiek is gemaakt op de niveaus (materiaal > gebied) en de fases (A > D).
 6. Welk onderwerp moet verdieping krijgen?
 - Standaardisatie van ILS als eerste stap richting grootschalige data-uitwisseling en toegankelijkheid. Dit ligt echter buiten de scope van Platform CB'23 en kan opgepakt worden door DigiGo.

5. Toekomst

Met de input die is verkregen vanuit het implementatietraject gaat een nieuw actieteam Paspoorten voor de bouw aan de slag. Dit traject zal plaatsvinden van september 2021 tot en met juni 2022. Er wordt een werkgroep samengesteld van ongeveer 10 experts. Er zal nauw samengewerkt worden met Rijkswaterstaat, Rijksvastgoedbedrijf en het team van het ministerie van BZK dat zich ook met paspoorten bezighoudt. Tijdens het vervolgtraject is er ook een moment voor het ophalen van feedback uit de sector. Deze openbare consultatieperiode is gepland van 16 maart tot 6 april 2022.

Eind juni 2022 komt de leidraad 3.0 beschikbaar, deze zal de sector weer een stap verder helpen in het gebruik van paspoorten voor de bouw.